

Akutní jaterní selhání po intoxikaci MDMA (extáze)

MUDr. Markéta Nowaková, MBA^{1,2}, MUDr. Bořek Trávníček, MBA^{1,2}, MUDr. Michal Frelich, Ph.D.³,
doc. MUDr. Jan Pavlíček, Ph.D.^{1,2,4}

¹Klinika dětského lékařství, Fakultní nemocnice Ostrava

²Lékařská fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava

³Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, Fakultní nemocnice Ostrava

⁴Centrum biomedicínského výzkumu, Fakultní nemocnice Hradec Králové

Extáze (methylenedioxyamfetamin, MDMA) je po marihuaně v České republice druhou nejčastěji vyzkoušenou drogou. Její užívání je ilegální, hlavním akutním rizikem při intoxikaci nebo netoleranci je rozvoj serotoninového syndromu, hypertermie a vznik významných arytmií. Suicidální užití, dokumentované v uvedené kazuistice, je vzácné, ale možné. Při extrémních hladinách látky v krvi byl v uvedeném případě dominantním klinickým projevem serotoninový syndrom s diseminovanou intravaskulární koagulací a významné renální a hepatální selhání s nutností transplantace jater.

Klíčová slova: MDMA, extáze, suicidium, jaterní selhání.

Acute liver failure after MDMA (Ecstasy) intoxication

Ecstasy (methylenedioxyamphetamine, MDMA) is the second most frequently used drug, following cannabis. Ecstasy is an illegal substance, and its acute intoxication risks being the development of serotonin syndrome, severe hyperthermia and malignant arrhythmias. Suicidal overdose with MDMA, which is described in this article, is rare but scarcely occurs. The authors presents a case report of ecstasy – induced serotonin syndrome and fulminant hepatic failure requiring liver transplantation following a suicidal attempt in a 16-year-old girl.

Key words: MDMA, ecstasy, suicide, liver failure.

Úvod

Chemicky 3,4-methylenedioxyamfetamin (MDMA) je uměle připravená droga na bázi amfetaminů. Je známa po názvem extáze, často se jí říká „designerská nebo taneční droga“ pro své stimulační, psychedelické a halucinogenní účinky (1, 3). Poprvé byla syntetizována v roce 1912 firmou Merck při snaze o syntézu hemostatické látky a byla zvažována jako lék na hubnutí. Její psychotropní efekt a farmakokinetika byly poprvé popsány Shulginem (USA), jenž látku resyntetizoval v šedesátých letech dvacátého století (1). Před zařazením na seznam zakázaných látek byla MDMA v sedmdesátých letech studována jako potenciální lék k psychoterapii k odstranění

zábran a jako entaktogen (empatogen), látka prohlubující empatii, vyvolávající pocit odpuštění, lásky a důvěry (3).

Od osmdesátých let minulého století se MDMA rozšířila přes Velkou Británii do střední Evropy jako rekreační droga. Současná incidence užívání se v Evropě pohybuje kolem 1,9% (0,2–8,5%), predilekční věk je 16–25 let (4). V České republice (ČR) je MDMA po marihuaně nejužívanější návykovou látkou. V roce 2019 mělo v ČR zkušenost s MDMA 3,6% studentů ve věku 15–16 let, toto představuje mírný nárůst od roku 2015 (4, 5). Droga v centrální nervové soustavě zvyšuje hladinu neurotransmiterů: serotoninu, dopaminu, noradrenalinu. Přes své „pozitivní vlivy“ má i řadu negativních

účinků, ve vysokých dávkách je MDMA neurotoxickou látkou. Intoxikace MDMA jsou ve většině případů náhodné, fatální může užití této drogy být pro jedince s nedostatečnou funkcí cytochromu P-450. Raritní je suicidální použití, je ale možné a v literatuře je dokumentováno (6, 7). Autoři představují kazuistiku adolescenta s úmyslnou intoxikací touto nelegální substancí v rámci suicidálního pokusu.

Kazuistika

Šestnáctiletá dívka bez pozoruhodností v rodinné anamnéze a v osobní anamnéze bez sledovaných organických onemocnění byla dlouhodobě vedena v péči psychologa pro úzkostné stavy, vzdorovitě chování

doc. MUDr. Jan Pavlíček, Ph.D.

Klinika dětského lékařství, Fakultní nemocnice Ostrava
jan.pavlicek@fno.cz

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2023;24(1):53-56

Článek přijat redakcí: 22. 12. 2022

Článek přijat k publikaci: 26. 12. 2022